

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Minister Pucelj med narodom

Dve lepi zborovanji na Gorenjskem — Sijajno zadoščenje za preč. g. župnika Barleta v Šenčurju

V nedeljo 23. t. m. sta se vršili na Gorenjskem — v Škofji Loki in v Šenčurju pri Kranju dve veliki manifestacijski zborovanji, na katerih so se zbrali kmetje soglasno izrekli proti stari politiki medsebojnega nagajanja in proti nekdanji demagogiji, ob enem pa za pametno in koristno ter složno gospodarsko delo na vseh poljih, da z združenimi močmi premagamo vse ovire, ki nasprotujejo našemu gospodarskemu napredku. Smisel za novo politiko složnega dela napreduje! To sta jasno pokazali zborovanji na Gorenjskem, pa tudi ostala manjša zborovanja v Dravski banovini.

V Škofji Loki je bil poleg poslanca g. Lončarja in preč. g. župnika Barleta, ki so ga zborovalci živahno pozdravljali, glavni govornik minister Pucelj, ki je v obširnem govoru poslušalcem temeljito pojasnil razliko med nekdanjo in današnjo politiko. »Nekdaj so bile stranke samo za to tu,« je rekel, »da so se med seboj zmerjale in razbijale, danes pa je prišel čas mirnega in stvarnega dela, da je človek lahko vesel. Ni namen javnih shodov z demagogijo pridobivati pristaše, ampak ljudi je treba vzgajati in učiti, da vedo, pri čem so in zakaj gre!«

Plemenske in verske stranke

Nato je rekel minister Pucelj:

»Temelj sedanje politike tvori jedinstvo naroda in države. Tudi posledaj se bodo stranke lahko ustanovljale, toda doba pokrajinskih, plemenskih in verskih strank je minila za vedno. V naši državi je svoboda vere vsakomur zagotovljena — čemu naj bi bile potem tu verske stranke?«

Novi zakoni

Govoreč o delu vlade in parlamenta je minister Pucelj omenil najvažnejše zakonske načrte, o katerih bo razpravljala parlament. To so:

1. zakon o dekoncentraciji, ki bo prinesel Slovincem več avtonomije kakor so jo sploh kdaj imele razne avtonomistične stranke v svojih progamih;

2. zakon o razdolžitvi kmetov, z dodatkom zakona o zaščiti obrtnikov in malih trgovcev;

3. zakon o občinah, ki bo jamčil občinam popolno avtonomijo; ta zakon bo male, za življenje nezmožne občine odpravil;

4. zakon o javni morali.

Izvozna trgovina

Glede izvoza je rekel minister Pucelj:

Z Italijo smo sklenili klirinško pogodbo (ureditev medsebojnega obračunavanja).

V Avstrijo izvozimo sedaj lahko po 150 volov na teden.

S Francijo bomo sklenili posebno pogodbo.

Kmetje in politika.

Svoja izvajanja je zaključil minister Pucelj z besedami:

»Težki časi so, ampak če bi se vsemu javnemu delovanju odtegnil tudi kmet, kakor so nekateri domačini skrili in odtegnili svoje kapitale, potem bi prišlo nad vse nas gorje. Pravilno je rekel predsednik francoske vlade Clémenceau ob koncu vojne, da niso antanti prinesli zmage ne generali ne topovi, temveč stalno in smoteno delo politikov. In tako je tudi za kmeta politika zelo važna stvar. Politika je sredstvo, je orodje za dosego uspeha v življenju in v državi. Bedak je, kdor to orožje zamuja. Svobodo imamo, toda ta svoboda je pretežko priborjena, da bi jo

lahko kdorkoli zlorabljal. Samo kdor je pošten in iskren, bo lahko v tej svobodi izhajal.«

Govor ministra Pucelja so sprejeli poslušalci z burnim odobravanjem.

V Šenčurju.

Iz Škofje Loke se je odpeljal minister Pucelj v Šenčur pri Kranju, kjer so se letos meseca maja odigrali znani neprijetni dogodki, ki so jih izzvali »neznanec« hujšakači proti preč. g. župniku Barletu. V nedeljo pa je bilo vse drugače.

Ko se je pojavil na govorniškem mestu preč. g. župnik Barle, ga je ves zbor navdušeno pozdravljala in mu dal na ta način sijajno zadoščenje.

Tudi v Šenčurju so zborovalci soglasno odobrili novo politiko miru, reda in složnega gospodarskega dela in so odločno obsodili nekdanje razdiranje in brezplodno prepiranje.

Zima prihaja...

Težave z brezposelnostjo — Težke skrbi pasivnih krajev

Stojimo na pragu zime, ko se je treba za dolge mesece preskrbeti z živili za ljudi in živali in s kurivom in s toplo obleko in z močno obutvijo. Vse te stvari pa stanejo danes mnogo denarja, a tega ali sploh ni ali pa zelo malo. Zato gleda danes marsikdo s strahom v najbližjo bodočnost.

Največ brige prizadevajo javnosti in zasebnikom brez dvoma tisti nesrečniki, ki nimajo ne doma, ne denarja, ne dela in zaslužka. Takih ljudi je tudi pri nas vedno več in za take je treba v prvi vrsti poskrbeti.

Pri nas je omejena skrb za brezposelne večinoma še na milodare in na tiste nesrečne »podpore«, o katerih nemoralnosti je naš list že dostikrat zapisal kakšno krepko besedo. A niti razdeljevanje podpor pri nas ni prav nič organizirano. Mi imamo celo vrsto društev, javnih ustanov in zasebnikov, ki dele podpore, a to podpiranje prihaja v korist navadno le tistim, ki imajo največ korajže ali brezobzirnosti, da ne rečemo predrznosti. Taki ljudje oblegajo vsa društva in dobe na ta način po pet ali še več podpor, drugi pa gledajo od strani zapuščeni in lačni... Zato bi bilo tudi pri nas nujno potrebno vse podporne akcije organizirati tako, da bi imeli natančen pregled vseh podpirancev, urejen bodisi po občinah ali kakorkoli. Dokler tega ne bo, zlorab s podporami ne bo konec.

Ne gre pa tu samo za organizacijo ali za točen pregled podpor v denarju, ampak tudi organizacija razpoložljivega dela bi bila potrebna. Že v našem članku o brezposelnosti smo naglasili, da ni res, da sploh nobenega dela ni, pač pa je res, da dobro plačanega dela primanjkuje. Predno pa začne trden in močan brez-

poselnež uživati podporo — brez dela — se mora v skrajni sili zadovoljiti tudi s slabše plačanim delom! Kdor je zdrav, mora delati — to načelo mora obveljati. Zato bi bil pa tudi že skrajni čas, da se tudi pri nas po primeru drugih držav, zlasti po primeru Nemčije organizira »prosto-voljno delo«.

Organizirati bi se pa morali tudi prisilni delavski oddelki, kamor spadajo vsi delomržeži. Na jugu naše države, po Vojvodini in tudi pri nas je vse polno del, ki čakajo na izvršitev, a »delovnih moči ni«. To se pravi, da denarja ni, da bi delavce plačevali po 30 ali še več dinarjev na dan, dočim je ljudi brez dela več kot dovolj. Na taka dela bi bilo treba prisilno pritegniti znane potepuhe in delomržeže pod vojaško disciplino, če ne gre drugače. Če bi imeli pri nas take oddelke za prisilno delo, bi bilo potepuštva pri nas kmalu konec.

Najhujše pa je pri nas to, da utegne letošnja zima z vso svojo ostrostjo zadeti tudi dosti kmetijskih krajev, kjer so ljudje celo leto pridno delali, a ujme in druge nesreče so jim uničile ves trud. Tu bo treba prijeti z resno in energično pomožno akcijo ne samo za ljudi, ampak tudi za živino, za katero ponekod že danes primanjkuje krme. Za te nesrečne ljudi bo morala pač žrtvovati država, banovina ali kdorkoli pač vse, kar je mogoče, da se jim omogoči vsaj skromno življenje do prihodnjega pridelka, če nečemo doživeti, da bo lep del našega narodnega premoženja uničen za vedno. Ukreniti pa bo treba vse, kar je potrebno, prav kmalu, da ne bo prepozno, ampak da bo pomoč pripravljena pravočasno.

Ob dnevu varčevanja

Varčujejo naj tudi tisti, ki imajo, ne pa samo tisti, ki nimajo!

31. oktober je v vsakem letu določen za praznik varčevanja ali štedenja. Za ta dan se že zgodaj začne reklama ter se na javnost izdajajo opozorila, naj ljudstvo varčuje in zopet varčuje. Teh opozoril je nešteto; večina pa je takih, ki povdarjajo, naj se tudi široki sloji, to je predvsem kmetijski in delavski, udeležujejo dneva varčevanja, ker bo le v tem primeru uspeh res zadovoljiv.

Mi nimamo nič proti varčevanju, nasprotno, ob vsaki priliki opozarjamo naj kmetško-delavsko ljudstvo varčuje in marljivo zbira, da ne bo treba na stara leta ostati praznih rok in mole-dovati za kosček kruha. Tudi opozarjamo, da varčevanje ne predstavlja le vlaganja denarja, ampak da je njegov smisel širši, da je namreč varčevanje nekako vodilo v življenju, ki človeku narekuje, naj ne živi potratno in naj ne bo razsipe, temveč naj bo v svojem življenju in gospodarstvu premišljen in prevdaren. Ta prevdarnost pa ne bodi le orožje proti človeku samemu, temveč tudi proti vsem tistim, ki ga skušajo na kakršenkoli način izkoriščati in oslepariti. Tudi zaradi tega smo v našem listu večkrat opozarjali kmete, naj bodo prevdarni, in naj slepo ne verjamejo vsakomur, s komer govorijo ali se pa celo z njim pogajajo za kakršnokoli kupčijo. Ta prevdarnost je prav tako važna v gospodarstvu kot tudi v politiki in pomeni ali varčevanje v svojem gospodarstvu ali pa varče-

vanje s svojo zdravo pametjo, da si je ne pustiš kar tako poneumniti.

Na vse to naj kmetje pomislijo ob dnevu varčevanja. Pomislijo pa naj tudi na to, da če oni varčujejo, naj varčujejo tudi drugi!

Danes je pravzaprav kmetu ali delavcu težko varčevati. Za enega kot drugega je že to največje varčevanje, ko sta se zaradi nepri-nosnosti svojega dela morala odreči celo nujnim živlenskimi potrebam. Samo pomislimo, koliko je danes kmetij in kočarij, kjer še za sol ne zmorejo in koliko je delavskih družin, ko so očetje brez dela in z družino vred v največjem pomanjkanju in bedi. Ti pač težko še, da morejo varčevati. Zato pa pravimo mi, naj ne varčujejo samo tisti, ki nimajo, ampak tudi tisti, ki imajo! Posebno na tiste, ki imajo, naj bi se izdali še posebni opomini, da ta in ta dan praznujemo dan varčevanja. Koliko je raznih ravnateljev, upravnikov in sličnih, ki vlečejo vsak mesec od 20, 30, 40 in preko 50 tisoč. In še večjih glav, ki računajo le s stotisoči in milijoni. Pa se prečestokrat zgodi, da uprav ti izdajajo opozorila in opomine, naj široki sloji varčujejo, ker ne bo varčevanje sicer uspešno. Tak način pomeni po zdravi pameti, delati se norca iz nekoga.

Zato pravimo, kmetje naj po svoji zdravi pameti in prevdarnosti varčujejo, če morejo, ker je to le njim samim v korist.

Občinska samouprava

Nov občinski zakon — Važnost občin — Sredstva za občinsko samoupravo

Na svojih številnih shodih je minister Pucelj že večkrat povedal, da pripravlja sedanja vlada nov zakonski načrt o reorganizaciji občinskih samouprav.

Med nami je žalibog še precej ljudi, ki temu zakonu ne pripisujejo posebne važnosti, čeprav je ravno občinska samouprava temelj vsega javnega življenja, oziroma bi to biti morala in tudi je, kjer se ljudje važnosti te samouprave zavedajo. Kakor je namreč družina temelj današnje človeške družbe, tako je občina temelj vsake višje upravne organizacije.

Ta temelj pa mora biti dovolj močan, če hoče nositi vsa bremena, ki leže na njem. Dovolj močan pa more biti le tedaj, če združuje v sebi tolikšno skupino ljudi, da lahko vsi skupaj nosijo tudi stroške, ki so združeni z upravo občine, da je lahko kos svojim nalogam.

Naloge, ki jih je imela občina nekdanj, so bile razmeroma majhne. Zato tudi dajatve niso bile prevelike in občina je bila lahko razmeroma majhna. V teku let pa so se razmere znatno izpremenile: naloge, ki jih morajo vršiti občine

dandanes, so precej obsežne in tudi drage, zato pa je nujno potreba organizirati velike občine, ki bi bile dovolj močne za izpolnjevanje svojih nalog.

Velikim občinam pa se mnogi upirajo, češ kako bomo pa potem hodili nekam daleč do župana itd., ko je že danes dovolj zamud s potovanji na sodišča in na sreska poglavarstva. Nam se pa zdi ta ugovor prav malo opravičen. Današnje življenje je tudi pri nas že toliko modernizirano, da razdalje niso več nepremagljive, na drugi strani pa so prednosti velikih in močnih občin neprecenljive v primeri z majhnimi občinami.

Najvažnejše vprašanje pa je in bo tudi za velike občine finančna stran. Nobena občina, pa naj ima zasiguranj v zakonu še toliko pravic, ne bo mogla živeti brez denarnih sredstev. Zato pa bo treba tudi občinam zagotoviti z zakonom primerna in sigurna denarna sredstva in šele potem jim nalagati javne dolžnosti in bremena. Brez denarja tudi najlepša in največja samouprava nič ne pomeni.

Agrarna reforma na Ogrskem

Na Ogrskem so dobili pred nekaj tedni novo vlado, ki ji načeluje kot predsednik Gömbös. Ta vlada si je postavila med drugim nalogo, da reši tudi na Ogrskem težavno agrarno vprašanje.

Kakor po vseh agrarnih državah tako je tudi na Grškem zadela kmeta huda kriza, zlasti pa male kmete. Stanje je tako napeto, da državna avtoriteta že občutno trpi. Zato je vlada sklenila ustanoviti okoli 1500 malih kmetijskih naselbin in je določila v ta namen okoli 2 milijona oralov zemlje. Gre torej pri tej agrarni reformi bolj za »notranjo kolonizacijo« kakor za razdelitev veleposestniške zemlje.

Tudi ta slučaj nam dokazuje, da je jedro in temelj vsake »politike« koncem koncev le — kruh in zemlja!

Iz našega parlamenta

Pretekli teden se je zbrala k zasedanju Narodna skupščina in tudi senat. Ker je poslovna doba starih predsedstev potekla, so se vršile nove volitve, pri katerih je bilo v celoti izvoljeno dosedanje predsedstvo Narodne skupščine kot tudi senata.

Na izrednem zasedanju je bil sprejet zakon o podaljšanju zakona o kmetijski zaščiti, o čemer smo že v zadnji številki poročali. V nadaljnjem delu pa bodo poslanci in senatorji razpravljali še o drugih zakonih, katerih osnutke jim bo vlada predložila.

Kmetska mladina naročaj in čitaj svojo edino mesečno revijo »Grudo«!

Dvajset let kumanovske zmage

Po zgodovinski bitki na Kosovem polju, kjer je bila poražena srbska vojska pod vodstvom carja Lazarja, je za srbski narod nastopila doba suženjstva, turškega nasilja in brezobzirnosti. 400 let dolga zgodovinska doba je bila težka preizkušnja za srbski narod, doba samozatajevanja in črnih dni, v katerih pa srbski narod ni omagal, dasi je bil v borbi za svoj narodni obstoj navezan edinole na samega sebe. Zaman so bili skozi stoletja vsi pozivi in prošnje srbskega in drugih balkanskih narodov, ki so bili pod turškim gospodstvom, do zapadne Evrope. Ta se v svoji gospodsko-kulturni milosti ni brigala za osvoboditev balkanskih narodov, dasi bi to že radi moralne dolžnosti morala storiti, kajti uprav ti narodi so bili tisti, ki so za ceno svoje krvi in svobode preprečili, da takratna turška oblast s svojo zmagovito vojsko ni zavojevala takratne krščanske in kulturne zapadne Evrope. Iz svojih lastnih moči so se ti narodi od roda do roda ohranjali in budno pripravljali na dan, ko si z lastno močjo priborijo svobodo in neodvisnost. V težkih razmerah so bili le predmet turškega izkoriščanja, zato takrat ni bilo časa, misliti na gospodarski in kulturni napredek, vsa življenjska aktivnost in dejavnost je bila osredotočena ob tremljenju po osamosvojitvi. Tako je bilo s posameznikom kot s celoto. V tem svojem stremljenju so rastle in se pripravljali. Z upanjem v srcu pa smo to gibanje in pripravljane pozdravljali tudi mi Slovenci, ki smo takrat kruto občutili vse krivice in jarem Avstrije ter ji bili na milost in nemilost izročeni. V tem gibanju smo zaslutili tudi našo svobodo.

V letu 1912 so zmagovite srbske čete v dneh 22., 23. in 24. oktobra v več bitkah porazile turško vojsko, na Kumanovem polju pa ji zadale usoden udarec in jo popolnoma razkropile. Prav tako je v istem času doživela turška vojska hud poraz tudi na Bolgarskem. S to zmago je balkanskim narodom, Srbom, Bolgarom, Črnogorcem in Grkom zasijala svoboda in neodvisnost, strto je bilo 400letno suženjstvo in maševan poraz na Kosovem polju. Bili pa so v tem velikem dejanju že vsi osnutki kasnejših, še večjih dogodkov, ko je pričela vsa Evropa goreti v plamenu svetovne vojne, od katere je zavisela tudi usoda nas Slovencev.

Pretekli teden je bila po vsej državi na svečan način proslavljena 20letnica bitke na Kumanovem polju. Tudi Slovenci smo se spominu tega dne posvetili v neštetih proslavah, da tako izkažemo spoštovanje in čast onim, ki so takrat s svojo krvjo ustvarjali prve oblike naše današnje neodvisne narodne države.

Ob češkoslovaškem narodnem prazniku

28. oktobra praznuje bratski češkoslovaški narod svoj narodni praznik, dan svojega osvobojenja in ustanovitve lastne samostojne države. Ta narodni praznik češkoslovaškega naroda je po svoji vsebini in obeležju zelo blizu tudi nam, ker smo v isti dobi tudi mi izvojevali svojo narodno samostojnost in neodvisnost. Do tega dne so bila vsa pota, stremljenja in vse narodno udejstvovanje tesno povezano med našim in češkoslovaškim narodom, kajti v tistih dobah političnega in narodnostnega osvobajanja je bilo med enim kot drugim še prav posebej zaradi skupnega cilja, ki smo ga takrat imeli pred očmi, toliko skupnih vezi, ki so nas družile v močno narodno politično fronto proti ranjki Avstriji, ki je takrat zapovedovala tolikim milijonom Slovanov. Danes živimo svobodni v svojih lastnih državah; ustvarjamo svoje gospodarstvo in svojo kulturo in z njima tekmujeemo z drugimi narodi sveta. Narodni praznik enega kot drugega pa nam bodi nekaj spomin in opozorilo k nadaljnjim skupnim korakom in tesnemu sodelovanju.

Zanimiva razprava

Pretekli teden se je pred malim senatom ljubljanskega sodišča vršila razprava v tiskovni tožbi nar. poslanca g. Josipa Benka iz Murske Sobotice proti odgovornemu uredniku »Slovenca« zaradi klevete. Vzrok tožbe je bila 14. aprila t. l. v »Slovenca« pod zaglavjem »Slovenska Krajina« objavljena notica: »Dovoljenje za izvažanje živine v smislu zakonitih predpisov je dobil poslanec g. Josip Benko iz Murske Sobotice. Gospod Benko, ki ima veliko podjetje za izdelavo mesa, je bil že dosedaj največji izvoznik živine in prekajenega mesa iz Slovenske Krajine. Sedaj pa ima izključno pravico in se bojimo, da bodo cene živini, ki so v naši krajini izredno nizke, zaradi tega še bolj padle.«

Gorenja notica je vzbudila med prebivalstvom Slov. Krajine mnogo razburjanja ter je radi nje g. poslanec trpel na ugledu. Odgovorni urednik »Slovenca« je bil spoznan krivim in radi klevete potom tiska obsojen na 20 dni zapora, izpremenljivih v denarno kazen 1200 dinarjev.

Voditelj rumunske narodne kmetijske stranke sestavil novo rumunsko vlado

Različna osebna vprašanja ter kriza strank je privedla v rumunski vladi do krize. Vlada pod vodstvom Vajde Voevode je podala v težkem političnem stanju ostavko, nakar so se pričela pogajanja za sestavo nove in pogajanja, kdo jo bode sestavil. Ta naloga je bila poverjena voditelju narodne kmetijske stranke dr. Maniu, ki mu je uspelo pretekli teden sestaviti novo vlado, ki stoji pred težkimi vprašanji kot so vprašanje državnih financ, vprašanje splošne gospodarske obnove in vprašanje zunanje politike, ki vodi pogajanja z Rusijo.

Naše gasilstvo in Jugoslovanska gasilska zveza v Ljubljani

Opozorjen na razmere v našem gasilstvu in na taktiko Jugoslovanske gasilske zveze v Ljubljani, moram opozoriti vsa naša gasilska društva kot tudi vse merodajne faktorje, da se sedanja, posebno na zadnjem občnem zboru zveze spreminjena pravila spremene, oz. da se pri zakonu o gasilstvu, ki ga bo predlagalo ministrstvo za telesno vzgojo, upošteva sledeče:

Pred obč. zborom Jugoslovanske gasilske zveze so nekateri kritizirali, da je n. pr. starešinstvo zveze prerazkošno opremilo poslovne prostore, da so nagrade, dnevnice ter reprezentacijski stroški previsoki, itd. Občni zbor bi moral dobiti na vse to točna pojasnila. Mesto tega pa

je spremenil pravila tako, da ima zveza odslej pravico iz kateregakoli društva izključiti kateregakoli zvezi nepogodnega člana. Na ta način ima zveza v rokah učinkovita sredstva, da se iznebi in izključi vsakega člana, ki bi si upal še kaj kritizirati Zvezo. — Milejšje izgleda nadaljnja sprememba pravil, da ima zveza pravico imenovati kateregakoli člana v tem ali onem društvu za častnega člana. No, to ni nič hudega, ampak je stvar ta, da potem častni član nima več aktivne ne pasivne volilne pravice. To pa izgleda, kot da je sredstvo za zamašiti usta takemu kritiku, ki bi ga le ne bilo priporočljivo izključiti in se ga zaradi njegovih številnih zaslug tudi ne da kar tako.

Vsekakor priporočam gasilnim društvom, da pošljejo na prihodnji občni zbor zveze take delegate, ki bodo temeljito premislili vse možnosti raznih sprememb pravil, ako bo to sploh potrebno, ker se nadejamo in prosimo merodajne faktorje, da se že z imenovanim zakonom o gasilstvu onemogoči, da bi Jugoslovanska gasilska zveza izvajala take možnosti kot so ji dane po spremenjenih pravilih.

Še eno je. V časih najhujših političnih borb sem videl, da so v gasilnem društvu sodelovali pristaši najrazličnejših strank in n. pr. sem mnogokrat v domačem kraju gasil pri tem ali onem. Pri vsakem požaru pa sem videl, da ni bilo opaziti najmanjše razlike, ali je gorelo »klerikalcu« ali »naprednjaku«. Vsi smo požrtvovalno gasili. Nihče se ni vprašal, nihče ni niti pomislil, ali bi šel temu gasiti, ki je drugega političnega prepričanja kot jaz. To je ona pozitivna stran našega gasilstva, kjer se v slučaju nesreče pomaga prijatelju i sovražniku. To naj ostane! To je višek vseh moralnih vrednot, ki odlikuje naše gasilstvo pred vsemi drugimi organizacijami v praktičnem smislu.

Zato ne gre, da bi se s pravila zveze dajala njej samo možnost, da bi se mogel kršiti ta moralni temelj našega gasilstva.

Stane Š.

Koliko široka smejo biti platišča koles

Vlada je predložila Narodni skupščini zakon o izpremembi zakona o zaščiti javnih cest in varnosti javnega prometa. Čl. 38. se izpremeni in se glasi sedaj: Z uveljavljenjem tega zakona se zabranjuje izdelava novih vozovnih koles s platišči izpod 6 cm širine. Izprememba platišč na starih kolesih v smislu čl. 18. se mora izvršiti najkasneje do 17. junija 1934. Po tem roku vozovi, katerih kolesa bodo imela ožja platišča, kakor pa je s tem zakonom predpisano, ne smejo več obratovati na javnih cestah.

Čemu je to potrebno?

Znano je, da se je že nešteto krat reševalo na različnih konferencah pereče vprašanje razorožitve, dasi do danes z ne bogve kakšnimi uspehi. Pravtako pa je tudi vsakomur jasno, da oboroževanje precej stane; da je to res, je to te dni izpovedala posebna komisija, imenovana od razorožitvene konference z nalogo, da izvrši pregled vojaških izdatkov, to je izdatkov za oboroževanje. Ta komisija je doslej proučila vojaške proračune kakih 25 držav in ugotovila, da znašajo ponekod izdatki za vojsko do 85 odstotkov vsega državnega proračuna. Če pomislimo, da državni proračuni niso bogve kako »majhni«, potem šele uvidimo vso tragiko visoke postavke v državnem proračunu, ki gre zgolj za oboroževanje. Še bolj pa, če pomislimo na vso gospodarsko stisko in vse žalostne njene posledice. Čemu neki tolikega oboroževanja? Kako plodonosno bi se ta denar lahko vložil v bolj koristne in socialne reči in skoraj bi lahko trdili, da bi s tem bila v velik meri odstranjena »gospodarska kriza«.

Cene rastejo...

Špekulanti na delu. — Kmetje, pazite na razvoj cen!

Iz Vojvodine poročajo, da se je tam razvila zelo živahna špekulacija s koruzo, ki je letos izredno dobro obrodila. Na trg pa prihaja prav malo koruze, ker jo ljudje drže ali pa jo prodajajo špekulantom, med katerimi se nahajajo tudi odvetniki (!), zdravniki (!) in ljudje, ki menda še nikdar niso videli rasti koruze na njivi...

Tudi z moko in s pšenico se je že začela »špekulacija«: stara stvar je namreč, da špekulantje zastavijo na jesen vse svoje sile, da kmetške pridelke kolikor mogoče po nizki ceni kupijo v upanju, da bodo blago prodajali na spomlad tudi kmetom še za enkrat višjo ceno nazaj.

Jasno je, da taki in podobni pojavi kmetu niso koristni. Kmet ima mogoče trenutno korist, a to korist mora kasneje navadno prav drago plačati. Zato bi bila dolžnost javne (državne) uprave, da take zlorabe korenito prepreči!

Špekulativno dviganje cen pa opazujemo tudi pri drugem blagu, zlasti pri industrijskih izdelkih. Tudi ta dvig cen ni upravičen, zlasti kolikor se tiče doma in iz domačih surovin izdelanega blaga. Delavske plače padajo, cene blaga pa rastejo — tu nekaj ni v redu in zato bo treba tudi tem pojavom posvetiti posebno pozornost!

Vsak zaveden kmet je naročnik KMETIJSKE MATICE.

112 let je že stara

Kranjska hranilnica

ki se imenuje sedaj

Hranilnica Dravske banovine

Ljubljana, Knafljeva ulica 9

Tu naložite na najboljše obresti svoje prihranke

Za vloge in vse obveznosti hranilnice

jamči cela Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo

Najvarnejša naložitev denarja

Najvišje obrestovanje

Mladina

Lep izlet kmetske mladine na Krim

Pododbor »Zveze kmetskih fantov in deklet« za ljubljansko okrožje je v nedeljo 23. t. m. napravil izlet na Krim. V krasnem jesenskem dnevu smo se pozdravili vrhu Krima fantje in dekleta iz Iške vasi, Želimelj, Notranjih gor in tovariši iz Ljubljane. Prišli pa so tudi tovariši iz Otave, kjer pripravljajo ustanovitev »Društva kmetskih fantov in deklet«. Še barjanske meglice ta dan ni bilo in tako je naš pogled krožil po ljubljanskem barju, preko Ljubljane in ljubljanskega polja do naših planin na severu, proti Polhovgrajskim Dolomitom, proti Vrhniku in Rakitni ter po izanskem polju, preko izanskega gradu, čez Kurešček in proti Turjaku. Vriskali smo in peli, da je odmevalo od Mokreca ter zakurili ogenj, pa ne da bi se grel, temveč da smo pekli kostanj, ki so ga prinesla dekleta s seboj. Nič ni kazilo prijetnega razpoloženja med nami in le neradi smo odhajali s Krima ter se poslovili. Fantje in dekleta iz Iške vasi in Otave so se vračali proti Gorenjemu Igu, ostali proti Tomišlju. V prijateljskem razpoloženju je minil dan in hranili ga bomo med svojimi najlepšimi spomini. Razšli smo se z željo, da bi se čez nekaj mesecev sešli na Krimu s smučkami. R. A.-č.

★

Troje novih čuvarjev kmetske misli

Drnovo pri Krškem. Tudi pri nas so se fantje in dekleta zdramili in spoznali, da se morajo sami začeti brigati za svojo usodo. Prišli so do prepričanja, da jim manjka skupnega sodelovanja in nastopa. To je jasno pokazal sestanek kmetske mladine, ki se je vršil v sredo, 19. oktobra t. l. v prijazni hiši tovariša Vinka Veneta v Drnovu. 32 zastavnih fantov in 14 brhkih deklet je napolnilo veliko kmetsko sobo. Sestanka se je udeležil tudi predsednik Zveze kmetskih fantov in deklet tov. Kronovšek, ki je navzočim podrobno razjasnil nalogo mladinskih organizacij in jim pokazal na napake, katere je delala kmetska mladina do sedaj. Navzoči so vzeli poročilo tov. Kronovška z velikim odobravanjem na znanje in soglasno sklenili, da si ustanovijo »Društvo kmetskih fantov in deklet«. Nato so si enoglasno izvolili sledeči pripravljalni odbor: Jože Krampelj, predsednik; Ana Grgetič, podpredsed.; Lojzka Vene, tajnica; Martin Strle, blagajnik; odborniki: Franc Božič, Karolina Veličević, Francka Miler, Mihael Škrbina, Marija Vene, Franc Račič; nadzornika: Vinko Veličević, Janez Urbanč. Po volitvah so se fantje in dekleta še pogovorili o delu, ki jih čaka in nato razšli s trdnim sklepom, da bodo z vso silo delali za napredek novega Društva kmetskih fantov in deklet. — Zunaj je bila krasna jesenska noč, luna je prijazno razsvetljevala našo okolico. Fantje so se zbrali polni navdušenja in zapeli, da je mogočno odmevalo po celi okolici. In lahko rečemo, da je bodočnost naša!

★

Ljubečna pri Celju. V nedeljo 23. t. m. se je vršil pri nas ustanovni sestanek »Društva kmetskih fantov in deklet«. Iz vse okolice so se zbrali fantje in dekleta v prostorih tov. Ropana. Pri tej priliki nas je obiskal predsednik Zveze kmetskih fantov in deklet tov. Kronovšek, ki nam je poročal o gibanju kmetske mladine in o potrebi izobrazbe, ki jo morajo širiti naša društva. Izprevideli smo, da se moramo res sami začeti brigati za našo bodočnost in zato smo se odločili, da si ustanovimo Društvo kmetskih fantov in deklet. V pripravljalni odbor smo izvolili naslednje tovariše in tovarišice: Stanko Koštomaj, predsednik; Veroni Neglič, podpred-

sednica; Ludvik Gorjup, blagajnik; Franc Levec, tajnik; Franc Lemec, delegat; odborniki: Jernej Pengere, Matevž Rečnik, Jožef Pokelšek, Ignac Trobiš, Angela Rečnik, Ana Levec. Revizorja: Fric Gajšek, Franc Pangere. Nato je pozdravil sestanek predsednik Društva kmetskih fantov in deklet za Celje-okolico tov. Klajnšek in želel, da bi čimbolj tesno sodelovala vsa sosednja društva, ker le tako bomo lahko dosegli to, kar si vsi želimo. Domači predsednik tov. Koštomaj pa se je zahvalil za obisk predsedniku Zveze tov. Kronovšku in obljubil, da bo tudi novo društvo na Ljubečni delovalo za čim večjo izobrazbo in vzgojo svojih članov in napredek cele vasi.

★

Iz Tomišlja pod Krimom. Tudi med podkrimskimi fanti in dekleti je vzniknila misel in stremenje po organiziranju. Precej dolgo smo se sicer pripravljali, da ustanovimo Društvo kmetskih fantov in deklet »Pod Krimom«, v katerem naj bi bila organizirana kmetska mladina iz Vrbljenja, Bresta, Tomišlja in Strahomerja. V nedeljo smo se zbrali v tomišljski šoli na ustanovnem občnem zboru, in to v nepričakovano velikem številu, kar je lep dokaz kmetske samozvesti. Najčastneje so se odzvali tovariši in tovarišice iz Vrbljenja. Predsedstvo ustanovnega občnega zbora je vodil tovariš Ivan Škafar, tukajšnji učitelj, ki se je zahvalil mladini za obilno udeležbo in pozdravil tovariša Krefta iz Ljubljane ter g. šolskega upravitelja Vekoslava Klemenčiča. Nato je povzel besedo tovariš Kreft, ki je s svojim jednatim govorom pojasnil cilj in naloge novo ustanovljenega društva, nakar so se vršile volitve s sledečim izidom: predsednik Martin Furlan, podpredsednica Helena Peršinova, tajnica učiteljica Lenka Modicova, blagajnik Peter Janežič, odborniki: Slavko Peršin, Anegela Mavec, Anton Sušteršič, Kumše Franc, Modic Marija, Pepca Kumše, nadzornika: Jankovič Jože, Kumše Marija, revizorja: Glavan Ivanka, Fister Alojzij, mesto prosvetarja pa je prevzel Ivan Škafar. S.—P.

Orla vas. V ponedeljek 24. t. m. se je poročila v Braslovčah tov. Milka Povše z g. Prahom, pletarskim mojstrom iz Maribora. Tovarišica Milka je bila dolgoletna članica našega Društva kmetskih fantov in deklet v Orlivasi. Novoporočencema želimo v zakonskem stanu mnogo sreče!

Dopisi

Hlebee pri Lescah. V nedeljo zvečer okrog pol 12. se je pokazal rudeči petelin v naši vasi. Zgorelo je gospodarsko poslopje g. Ivana Kristana do tal tako hitro, da se še živine ni moglo spraviti iz hleva, tako da je zgorelo par prašičev. Komaj je bil požar udušen na poslopju Kristana, že je izbruhnil požar na drugem, še večjem gospodarskem poslopju Andreja Jelena. S težavo se je rešilo hišo, vse drugo z vsemi stroji in krmo je zgorelo. Škoda je na obeh poslopih silno velika in bržkonč ne bo krita z zavarovalnico. Očitno je bil ogenj podtaknjen in je bil požigalec blizu, da mu ni zadostovala ena žrtev, temveč si je izbral še drugo.

Vodice. Krajevna organizacija JRKD se je tudi pri nas ukoreninila. V nedeljo 16. t. m. je imel odbor sestanek v Vodicah pri tov. Kramarju, da se posvetuje o bodočem delu in pregleda dosedanje uspehe. Ugotovitev, da je že 108 članov, je bila za naše razmere nad vse zadovoljiva. Odbor s tov. Zihelom, Kristanom, Jenkom in Koscem na čelu nam je porok, da se bo število članstva kmalu podvojilo. Potrebna je obširna podrobna propaganda med vsemi prebivalci. Ljudem je treba pojasniti, da koristijo z vstopom sebi in skupnosti, ker le v slogi je moč. Kdor še do danes ni spoznal, da si mora izboljšati položaj le s smotrenim delom,

temu je težko pomoči. Odbor je sprejel predlog tov. Kristana, da se v bodoče rajše namesto podpor brezposelnim le-te ne nakažejo, temveč se ista vsota izplača kot plača za delo pri javnih zgradbah kot n. pr. popraviljanje cest, osuševanje ali regulacije hudournikov. Po možnosti naj bi se industrijske potrebščine pocenile, ker poljedelci nima od svojih pridelkov skoraj nič dohodkov. Ako bo ministrstvo prometa dovolilo popust pri železniški tarifi, bi odbor naročil vagon ali dva koruze za prehrano in krmljenje. To bo potrebno, ker je suša precej hudo prizadela našega kmeta. Odbor je tudi sklenil, da bi se zaprosilo za delen odpis davkov, ker suša in slaba letina sta imeli za posledico, da danes manjka sredstev, katerih ob uspeli letini ne bi primanjkovalo.

Predgrad ob Kolpi. Poljanska dolina ob Kolpi je dežela miru in pokoja. Živimo eni bližje, drugi dalje od reke Kolpe, med vinogradi, sadnim drevjem in rodovitnim poljem. Na kulturnem polju ne zaostajamo, kajti to je že naravno, da to podnebje vpliva na duše tukajšnjih ljudi tako, da se vsak zaveda svoje lepe dostojnosti. Ako se imenuje Poljanska dolina dežela miru in pokoja oziroma takozvana mala Švica, je škoda za tukajšnje agilne ljudi, da smo od širšega dravskega sveta pozabljeni. Ako nas kdo potrebuje v kake politične svrhe, prav dobro ve za Poljansko dolino, ki ima pet občin. Mi smo tudi ljudje in zvesti Jugoslovani. Danes, v času pomanjkanja denarja, se vendar zavedamo svojih dolžnosti ter skoraj brez izjeme plačujemo davke. Ali smo kaj dobili v teku štiri-najstih let, odkar je ustvarjena naša država, za javna dela? Pet studentov čaka odrešenja, ki je v zvezi s preskrbo zdrave pitne vode in v zvezi s higijenskim vprašanjem — Jožef Šmalcelj.

Pri slabem počutju »e naravna« Franz Josefova grenčica prijetno učinkuje domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in češče zanesljivo koristijo že male količine. Dopisi ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav milo učinkovanje »Franz Josefove« vode, ki je posebno izberna za nežni ustroj ženskega telesa. »Franz Josefova« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz stranke JRKD

Predsedstvo Banovinske organizacije JRKD sklicuje II. redno sejo Banovinskega odbora za v soboto, dne 5. novembra 1932 ob 16. uri v Mariboru v prostorih Narodnega doma, II. nadstropje.

Dnevni red:

1. Otvoritev in odobritev zapisnika I. redne seje Banovinskega odbora z dne 9. junija t. l. v Celju.
2. Določitev šestih zastopnikov banovinske organizacije v glavni odbor stranke (čl. 32. t. l. statuta).
3. Poročilo banovinskega tajnika dr. M. Zajca.
4. Poročila ministrov dr. A. Kramarja, Ivana Pucija in Ivana Mohoriča.
5. Debata o vseh poročilih in razgovorov o morebitnih predlogih za kongres stranke (čl. 32. statuta).
6. Slučajnosti.

Vsa ostala navodila dobe člani banovinskega odbora pismeno.

Banovinsko tajništvo JRKD.

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci!
Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zaslužka, »Kmetški list«!

Novice

Minister Pucelj v Novem mestu

Novo mesto. Sreska organizacija novomeška priredi v nedeljo, dne 30. t. m. na Glavnem trgu veliko narodno zborovanje, na katerem bodo govorili minister Ivan Pucelj, domačin narodni poslanec Anton Kline, bivši narodni poslanec župnik Janko Barle ter več poslancev iz ostalih delov naše države. Prebivalstvo se vabi od blizu in daleč, da se zborovanja v čimvečjem številu udeleži.

Domače vesti

Šef kirurškega oddelka drž. bolnice v Ljubljani je postal dosedanji primarij mariborske bolnice, g. dr. Mirko Černič, ki je pretekli teden nastopil svoje novo mesto.

Javna bolnica v Brežicah javlja, da mora zaradi obsežnih obnovitvenih del v bolnišnici do preklica omejiti sprejem bolnikov na najnujnejše primere.

† Anton Funtek. V petek preteklega tedna je preminul po dolgotrajni bolezni Anton Funtek, upokojeni profesor in slovenski pesnik. Pokojnik je bil po rodu Ljubljčan. Že v mladeniški dobi je pričel pesniti ali pa se drugače književno udeleževal kot urednik pomembnih kulturnih in leposlovnih listov, predvsem pa se je odlikoval kot prevajalec raznih pesniških umotvorov drugih narodov. — Zaslužnemu književniku in vzgojitelju ohranimo trajen spomin!

Na živinskem sejmu v vasi Celina blizu Križevcev je neka kmetica prodala junca za 400 Din. Medtem, ko je hodila po sejmišču, pa ji je nekdo izmaknil ves denar. Ko ji, vsej obupani, tudi orožniki niso mogli pomoči, je šla do bližnjega žel. mosta in se obesila z vrvo na ograjo.

Pod kravo je zlezal petletni sin kovača Petriča iz Bršljina; v svoji brezobzirnosti ga je krava, ki je stopala po njem, precej poškodovala.

Zagreb porabi na leto okoli 25.000 vagonov drv, ki veljajo približno 50 milj. dinarjev.

V Delnji Lendavi bodo baje dobili elektriko že z novim letom, kar bo za mesto in vso okolico velikega pomena.

Na domačem pragu se je ubil viničar Eker iz Črtnika pri Poljčanah. Ko je prišel pozno ponoči domov, mu je na stopnicah spodrsnilo, da je padel in obležal tam do jutra, ko ga je našla žena. Vendar pa mu ni bilo mogoče več pomagati; vsled prevelike izkrvavitve je kmalu nato umrl.

Otroci zanetili požar. Pretekli teden je pogorelo vse gospodarsko poslopje A. Barliču iz Zavrča. Požar sta povzročila 4 in 2letna otroka, igrajoča se z vžigalicami.

Po nesrečnem naključju je postal žrtev neki gozdni inženjer splitske mestne uprave. Po končanem delu je inženjer naprosil gozdarja, naj mu ustredi kako divjačino. Komaj pa je gozdar prestopil par korakov je hotela nesreča, da je padel, pri čemer se je sprožila nabita puška in so naboji zadeli inženjerja v trebuh, vsled česar je ta podlegel ranam.

Ugrabljenje neveste. V naši državi je ponekod še v rabi običaj, da nevesto odvedejo. Tako so ta običaj praznovali tudi v neki vasi blizu Jajca v Bosni. Zakonski zvezi pa je nasprotoval nevestin sorodnik, močan fant Osman. Ker pa so nevesto odpeljali kljub njegovemu nasprotovanju, se je ves ogorčen podal za svati ter dva izmed njih hudo ranil, tretjega pa s kolom pobil do smrti.

Požig v Metliki. Pretekli teden so pogorela gospodarska poslopja posestniku Obermanu iz Metlike.

Drzen vlom so neznanci izvršili pretekli teden v gostilno Tchinkel v Stari cerkvi pri Kočevju in odnesli znatno količino žganja, vina in drugih živil.

Hude nevihte s plehami so v okolici Bileče napravile mnogo škode. Voda je zelo poškodovala plodno zemljo, bodisi da jo je odplavila, ali pa nanosila na njive velike množine peska in kamenja.

Skrunita grobov, ki je razdejal mnogo križev in spomenikov na Šentjanškem pokopališču, o čemer smo že zadnjič pisali, so odkrili v osebi brezposelnega delavca Ivana Horvata.

Uspešno je končal za letošnje leto lov na kače v okolici Imotskega in Ljubuškega v Bosni. Nalovili so veliko število strupenih kač, ki so jih prodali v Nemčijo, kjer pridobivajo iz njih serum proti kačjemu piku.

Ogljikov okis je zastrupil tri delavce, ki so bili zaposleni pri grajenju neke palače v Beogradu. Predno so legli k počitku, so močno zakurili »gašperčak« z ogljem, nato pa šli spat. Ogljikov okis, ki se je ustvarjal pri gorenju, pa ni mogel izhajati iz zaprtega prostora ter je usmrtil vse tri delavce.

Hrbtenico si je zlomila 47 letna Dolinškova iz Sv. Magdalene pri Sv. Pavlu pri Preboldu, ker je nesrečno padla z lestve.

Uredba o skušnjah za tesarske, zidarske in kleparske mojstre. Na podlagi čl. 9., odst. 3., obrtnega zakona je minister za trgovino in industrijo predpisal uredbo o skušnjah za zidarske, tesarske in kleparske mojstre.

Pod vlak je padel na ozkotirni železnici Poljčane—Konjice v bližini Sp. Loz posestnik Ivan Štefanec iz Zbelovega, kjer se je močno poškodoval na roki in nogi.

V Majšpergu pri Ptujju sta dva nasilneža napadla delavca Janeza Mohorka ter mu z nožem prizadela več ran na glavi in rokah.

Zapeka. Vseučiliške klinike potrjujejo, da naravna »Frane-Jožefova« grenčica, zlasti v srednji in visoki starosti izborna čisti želodec in čreva.

Žrtev surevega napada je postal Pepi Poldek iz Gabernika pri Kostrivnici. Našli so ga na travniku za vaško kapelo s preklano glavo in vsega v krvi. Domnevajo, da je postal žrtev kakega maščevanja.

Ni mu uspelo. V Novem Sadu se je v samomorilnem namenu vrgel pod beograjski brzovlak 19 letni obrtniški vajenec Gjuro Žakov. Vsa garnitura je šla preko njega, po srečnem naključju pa ga ni zgrabilo niti eno kolo. Fant je sicer precej hudo ranjen, v bolnici pa so prepričani, da bo ostal živ, če ne nastopijo kakšne komplikacije. Življenje si je hotel vzeti zaradi nekih domačih preprirov.

Pri belem dnevu je bil v hišo nekega železničarja iz Št. Jurja ob j. žel. izvršen vlom. Vlomilci so poleg drugega plena odnesli še 2000 dinarjev.

Od kapi zadet je pretekli teden na poti iz Brezij v Gozd obležal pater Bernard Jamar iz Kamnika, ter so ga šele čez dalje časa našli in odnesli v Kamnik, kjer pa je kmalu izdihnil. Pokojnik je bival že več časa v Kamniku in užival splošno spoštovanje.

Bik poteptal kmeta. V Nadgorici pri Črnučah je razjarjeni bik pritiskal gospodarja Mavca ob zid, nato pa poteptal na tla. Zlomil mu je desno roko in prizadejal hujše notranje poškodbe.

Na cesti iz Celja proti Žalcu je osebni avtomobil žalskega gostilničarja Zagode zavozil v enovprežno kočijo s tako silo, da se je ta prevrnila v cestni jarek.

Sarajevo je pretekli teden svečano proslavilo 400 letnico Gazi Husrev-bega, ki mu pripisujejo ustanovitev Sarajeva. Gazi Husrev-beg je bil visok turški odličnik, v letih 1500 dalje vladar Bosne, kjer je utemeljil mnoge kraje; s svojim prosvetnim in socijalnim delom si je za muslimansko ljudstvo v naši državi stekel velikih zaslug.

Odpust delavcev v zagorskem rudniku. Pred kratkim so bile pri zagorskem rudniku napovedane nove redukcije delavcev, radi česar je nar. poslanec Milan Mravlje posredoval pri ravnateljstvu Trboveljske premogokopne družbe, da se prizanese revnim delavcem. Pretekli teden pa je že bil izdan razglas o odpustu 20 delavcev, samih družinskih očetov. Torej ne pomaga nobeno posredovanje in prošnje, brezobzirno se postavlja uboge ljudi na sredo ceste.

Roparski umor in požig. Pretekli teden je v noči zgorela lesena hiša pos. Jazbeca v Zagorju pri Pilštajnu. Ker pa par dni po požaru ni bilo od nikoder gospodarja, so pričeli ljudje sumiti, da je s požarom združenega še kaj drugega. Uvedena je bila preiskava komisije, ki je našla na pogorišču kup ožganih kosti, kar potrjuje, da je lastnik s hišo vred zgorel. V zvezi s tem je bil aretiran neki mladenič, ki je naposled izpovedal, da je Jazbeca zadavil, nato okradel in končno zažgal hišo.

SEJMI:

- 30. oktobra: Zalog, Gaber.
- 31. oktobra: Studenec (Krško).
- 1. novembra: Črnomelj, Dolnja Lendava.
- 2. novembra: Jesenice na Dol., Mirna, Črtnica.
- 3. novembra: Zagorje ob Savi, Pišeca, Turnišče.
- 4. novembra: Preskva pri Medvodah, Sv. Lenart pri Laškem, Konjice, Št. Pavel pri Preboldu, Turnišče.
- 5. novembra: Krško, Križevci, Hodoš.

TEDENSKI KOLEDAR:

- 30. oktobra, nedeljo: Kristus Kr.
- 31. oktobra, ponedeljek: Volbenk.
- 1. novembra, torek: Vsi sveti.
- 2. novembra, sredo: Verne duše
- 3. novembra, četrtek: Bogoljub.
- 4. novembra, petek: Karol Bor.
- 5. novembra, sobota: Cah. in El.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo Ljubljana

Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana - Telefon šte. 20-40, 24-57, 25-48; interurban: 27-06, 28-06

PETERSON INTERNATIONAL BANKING CODE

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedeposit i. t. d.

Vesti iz sveta

Za glavnega tajnika Društva narodov je bil izvoljen Francoz Avenol.

Tibet, deželo v osrčju Azije, so proglasili za neodvisno državo.

Požar petroleja. Pred nedavnim je v nekem francoskem industrijskem kraju izbruhnil požar v velikanskih skladiščih petroleja in ga je pogorelo okoli 2 milj. litrov.

Nemci so ob priliki 100 letnice velikega njih pesnika Goetheja odlikovali tri Francoze, in sicer sedanjega ministrskega predsednika Herriota, pesnika Valeryja in pisatelja A. Gida. V politiki pa se nikakor in nikakor ne morejo sporazumeti.

Med Londonom in New Yorkom bodo uvedli stalen zračni promet za občinstvo.

Tudi ženske organizirajo fašisti v Italiji. Zadnja določila zahtevajo, da se morajo v vsakem kraju, kjer obstoje fašistični bojni oddelki, ustanoviti tudi ženski fašistični oddelki. Potemtakem so zdaj v službi italijanskega fašizma vsi — moški, ženske in otroci. Mogoče pridejo zdaj na vrsto celo starčki in starke?

Ženska iznajdljivost. »Zveza za lajšanje brezposelnosti« v Ameriki, ki ji pripadajo tisoči žensk iz najvišjih družbenih slojev, je našla novo sredstvo za izvajanje svojega programa. Na dobrodelnem plesu, ki ga je priredila pred kratkim, je organizirala loterijo poljubov. Pet dam iz družbe se je obvezalo, da bodo dobitnikom podelile 1 do 10 poljubov. Loterijo so tudi pridno igrali in poljubovali, kar dokazuje čisti dobiček kakšnega pol milijona dinarjev, od katerega sta dve tretjini prišli v blagajno od loterije, ena tretjina pa od vstopnine.

V italijanskem mestu Tresilicu je umrla stara ženica, ki je baje kot posredovalka zakonov z uspehom združila nad 10.000 mladih ljudi.

Smrtna kazen za tatvino. Ruska vlada je uvedla smrtno kazen za tatvino na škodo drž. zadrug.

Drzen rop je bil izvršen na nekem kolo-dvoru v Londonu. »Boljši gospodje« so napadli pošto osebje, ki je pri vlaku prevzemalo pošto, in mu odvzeli pošto vrečo, kjer se je nahajalo precej denarja.

Dolžnost čitanja časopisov. V Calbeju na Nemškem so te dni obsodili nekega trgovca zaradi prestopkov zoper devizne odredbe na 300 mark globe, vzklicna instance pa je to globo zvišala na 800 mark. Sodniki so svojo sodbo utemeljili s tem, da se mož, ki je v javnem življenju, ne sme izgovarjati s tem, da ni čital časnikov. Čitanje časnikov je dolžnost.

Sto milijard dinarjev je zahtevala irska delegacija od Anglije na podlagi previsoko pobranih davkov v prejšnjem stoletju. Seveda so se temu Angleži uprli.

Bajno bodo razsvetlili v Rimu trg Piazza Venezia, kjer kraljuje italijanski gospodar Mussolini v palači nekdanjega c. kr. avstrijskega poslaništva. Na poseben stolp bodo pritrdili 184 žarometov, ki bodo dali luči za 276.000 sveč, tako da bo na trgu kot po dnevi. Luč pa ne bo vsa bela, temveč v barvah italijanske zastave.

Poleg gospodarske še »verska petletka«. Nek nemški časopis piše, da so v Rusiji izdali odlok, ki vsebuje petletni načrt za popolno iztrebljenje vere in uničenje cerkva v Rusiji. Po tem načrtu mora biti v Rusiji do l. 1937 iztrebljeno vse versko življenje. Prepovedane bodo vse verske knjige, izdelanih pa bo baje 150 protiverskih filmov, vse cerkve in večje kapele pa bodo izpremenjene v kinematografe in organizacijske lokale.

Težka nesreča se je pripetila v St. Margareten v Švici. V tamošnji hladilnici se je udril strop in pokopal pod seboj mnogo delavcev. Izpod razvalin so potegnili 10 mrtvih in nad 20 ranjenec.

Dež in sneg. V Dalmaciji in Primorju je minuli teden močno padla temperatura. Ponekod je med dežjem tudi snežilo.

V avstrijskem parlamentu so imeli pretekli teden burno zasedanje. Zaradi imenovanja nekega Heimwehrovca za drž. tajnika je prišlo do hudega prerekanja, ki se je končno spremenilo v pravo bojno stanje, ko so se poslanci raznih strank dejansko spoprijeli in pričeli vojsko s tintniki, tako da je tekla »črna krič«.

Na Angleškem bodo zaradi rastoče brezposelnosti tudi precej reformirali podpiranje brezposelnosti. Uveden bo enoten način podeljevanja podpor.

Delavcem v italijanskih kolonijah, Cirenajki in Tripolitani v Afriki, bodo po novem zakonskem načrtu znižali plače ter uvedli obvezno zavarovanje proti brezposelnosti.

Gospodarstvo

Naredba o časopisni reklami za zdravila

Minister za socialno politiko in narodno zdravje je izdal pravilnik o oglašanju zdravil in zdravilnih specialitet v listih.

Kakor znano, so so doslej zdravila in razni zdravilni izdelki oglašali v dnevnikih na razne načine in so oglaševalci največ gledali na komercialni interes, niso pa dostikrat dovolj pazili na veliko nevarnost, ki bi utegnili »pretiti« konumentu. V nasprotju s to prakso zahteva novi pravilnik, da mora vsebovati vsak oglas o zdravilih in zdravilnih specialitetah ter zdravniških izdelkih točen in popoln naslov tvrdke, ki oglaševani izdelek propagira, odnosno popolni naslov osebe, ki ga oglašja. Nadalje prepoveduje novi pravilnik, da bi oglašale zdravila osebe izven naše države. Prepovedani so tudi oglasi za zdravila, ki se pri nas ne morejo dobiti. Pravilnik odreja tudi pristojnost oblasti v teh vprašanjih in stroge kazni za kršitve teh določil. Glede nastopa oblastev v tem vprašanju in nadzorstva nad izvajanjem pravilnika bo izdan poseben pravilnik.

★

Pomagati si znajo. Vnovčevalnica kmetijskih pridelkov za Plujsko polje s sedežem v Račjem je dala lep zgled, kako je treba v sedanji gospodarski krizi praktično reševati problem prodaje kmečkih pridelkov. Ker Vnovčevalnica ni mogla prodati krompirja doma, niti ga izvoziti v inozemstvo, si je uredila v Beogradu svojo prodajalno, ki je začela pretekli teden poslovati. Že prvi dan je pokazal, da je bila ta ideja zelo posrečena, ker so na svoji stojnici na Cvetnem trgu samo dopoldne prodali nad 4000 kg krompirja.

Živahna kupčija z jabolki je zadnji čas nastopila v Pluju in okolici. Dnevno se naloži 10 do 15 vagonov jabolk. Doslej se je naložilo okoli 300 vagonov, ki gredo predvsem na Češkoslovaško in v Avstrijo. Cena pa je zelo nestalna ter se malone dnevno spreminja.

Znižanje obrestne mere na Madžarskem in Poljskem. Madžarska narodna banka je znižala obrestno mero od 5 na 4 in pol, kar je bilo storjeno predvsem na zahtevo agrarcev. — Na Poljskem pa je Bank Polski znižal mero od 7 in pol na 6 odstotkov.

Proračunski primanjkljaj ameriških Združenih držav je znašal v tem mesecu skoro 600 milj. dolarjev.

V Kanadi je letošnja žetev po raznih poročilih baje najboljša v zadnjih desetih letih.

V Italiji so v letošnjem letu izvozili 819.000 stotov riža. Na našo državo odpade od tega okoli 15 odstotkov.

Letošnja letina krompirja je v Nemčiji prav dobro uspela! Pridelek se ceni na 45 milijonov ton. Slabša pa je letina sladkorne pese, za 32 odstotkov manjša od lanske.

Na Češkoslovaškem je v poslednjih letih zelo napredovalo zadrugištvo, tako da je med slo-

vanskimi državami Češkoslovaška gotovo na prvem mestu. Število češkoslovaških zadrug se je od leta 1924 do leta 1931 dvignilo od 14.237 na 17.044. Tudi v času gospodarske krize ni v nobeni panogi zastal razvoj zadrugištva. Po strokah je bilo 7621 kreditnih, 9433 kmetijskih, konzumnih in gradbenih zadrug. Šele v letu 1928 ustanovljene kmetijske prodajne in nakupne zadruge so narasle od 353 na 367 zadrug. Na Češkem je bilo 9475 zadrug, v Moravski in Šleziji 4522, v Slovaški 2566 in v Podkarpatski Rusiji 481 zadrug.

Načrt češkoslovaške vlade proti brezposelnosti predvideva slednji način: Delavcem je treba dati delo in je vlada stavila v ta namen ministru na razpolago 145 milijonov kron. Na ta način bo mogoče zaposliti 200.000 delavcev. Delovni teden se naj zniža od 48 na 40 ur. Organiziral se bo poseben sklad za brezposelne, v katerega bodo prispevali v prvi vrsti delodajalci in tudi vlada.

Hmelja bodo s Češkoslovaškega uvozili v Nemčijo 20.000 stotov in to po posebni pogodbi, ki velja do oktobra 1933.

Izvoz našega lesa? V kratkem bo Belgija na podlagi kontingentnega sistema odprla uvoz lesa. Naši državi bo priznan kontingent približno 10.000 kubičnih metrov. V prejšnjih letih, 1929, 1930 in 1931, smo izvozili v Belgijo blizu 40.000 ton lesa, predvsem stavbnega, kar je seve z ozirom na naše lesno bogastvo le malenkostno vplivalo na krizo v našem lesnem gospodarstvu.

Tudi sedaj predvideni izvoz v Belgijo sicer ni največji, vendar pa je boljše nekaj kot pa nič, dasi so take reči le majhna tolažba v naši lesni krizi.

VELIKI KOLEDAR KMETIJSKE MATICE

za leto 1933 bo posvečen vodstvu naših občinskih uprav. Izpod peresa najboljših strokovnjakov bo priobčil razprave o najvažnejših gospodarskih in upravnih zadevah, kakor n. pr.: obč. proračun in obračun, nadzorstvo nad obč. gospodarstvom, državljanstvo in domovinstvo, kmetijsko pospeševanje, gradnja in vzdrževanje cest, šolstvo, vojaške zadeve, obč. požarna policija, županska zveza itd. — Dolžnost in korist vsakega župana in obč. odbornika je, da si naroči Kmetijsko Matico in se pouči o najvažnejših poslih občine. Za skromno udnino Din 20 — (poština posebej) prejme vsak ud 4 knjige. Ne odlašajte s prijavo, ker se tiskajo knjige le v omejenem številu prigašenih udov!

Šivalni stroji za invalide v Dravski banovini

Minister socialne politike in narodnega zdravja gospod Ivan Pucelj je z odlokom štev. 54.121 od 18. septembra t. l. odobril šivalne stroje sledečim invalidom:

Pintarič Emilija, ud. iz Noršinci 23, občina Noršinci, srez Murska Sobota;

Prijatelj Neža, ud. iz Potiskavca 13, občina Videm - Dobropolje, srez Kočevje;

Jarc Jožefa iz Mahovnika, občina in srez Kočevje;

Podbevšek Katarina iz Lipe 7, občina Češnjice, srez Kamnik;

Jernejčič Jožefa, ud. pok. Jakoba iz Planine pri Rakeku, občina Planina pri Rakeku, srez Logatec;

Znidaršič Marija, ud. iz Kompolja, Videm - Dobropolje, srez Kočevje;

Košir Ivana, ud. iz Sodražice 131, občina Sodražica, srez Kočevje;

Mihelič Pavlina, ud. iz Globeli 18, občina Sodražica, srez Kočevje;

Zupančič Alojzija iz Regerčevasi 46, občina Šmihel-Stopiče, srez Novo mesto;

Krašovec Ana, ud. Mikot 19, občina Raka, srez Krško;

Nidorfer Helena iz Zalca, občina Zalec, srez Celje.

Janko Furlan:

O izobrazbi kmetsko-delavskih otrok

Je to vprašanje, ki je prav tako važno z narodnogospodarskega kot z narodno-kulturnega vidika. Zato je naravno, če se javnost ž njim vedno bolj ukvarja in se že čujejo glasovi (predlogi) o ustanovitvi posebnega urada, ki naj bi na osnovi natančnih podatkov dajal navodila in usmerjal študij naše mladine vobče. Pričujoča izvajanja pa se omejujejo le na izobrazbo kmečko-delavske mladine.

Vsi se zavedamo, da naši otroci ne študirajo radi lepšega, ampak radi boljšega, to je radi kruha. Stariši bi pač radi preskrbeli otrokom, pred vsem onim, ki jim je dom pretesen, boljši ali vsaj sigurnen kos kruha in ker čutijo, ozir. se že globoko zavedajo, da je brez izobrazbe naravnost izključeno, dajo otroke v šolo.

V študiju je torej zapopaden boj skrbi za obstanek in v tem je tudi pomembnost tega vprašanja.

Izobrazba je gonilna sila neke poedinca, ampak celega naroda. Zgodovinski razvoj gre svojo pot in stavi pokolenjem vsakokratne svoje

zahteve. Če te zahteve razumemo in jih tudi uvažujemo, prav in dobro za vse, nasprotno pa izkopavamo tla sami sebi. Mogoče se to ne občuti takoj in se posledice, dobre ali slabe pojavijo šele kasneje, a vedno s toliko jačjim učinkom.

Danes stojimo pred neutajljivim dejstvom, ki se glasi:

Svet je vedno krajši in narodi so si vedno bližji sosedje, ki se gospodarsko in tudi duhovno vedno bolj spajajo. Najjačji pa so gospodarski stiki. V zameni blaga (trgovini) pa nikoli ne odločajo moralna čustva, ampak zgolj moč. Močnejši narekuje ali diktira. A močnejši ni oni, ki je mogoče telesno ali številčno, ampak kdor je gospodarsko jačji. Kamorkoli pa se ozremo, srečamo gospodarsko moč vedno le v kulturni moči.

Tako govori nepobitna resnica in kdor ji ne veruje, je lasten grobokop.

Zato pa moramo in tudi moramo pribiti drugo resnico, da je namreč izobrazba nujna zahteva časa. Če naj torej koristimo sebi in narodu, moramo po poti izobrazbe, bilo to, da se izobražujemo sami (samoizobrazba) ali pa v zavodih.

A študij (šolanje) je drag, zato mora sloveti na računu. Ti izdatki naj bi torej bili glavni, ki naj enkrat donaša obresti. V bistvu je

to enako glavnici, ki jo porabimo n. pr. za napravo hleva, za izboljšanje zemljišča itd., razlika je le ta, da gre pri teh investicijah (porabjeni glavnici) za objekt (predmet), ki naj ga mi plodno izkoriščamo, dočim gre pri študiju za izboljšanje (usposobljenost) človeka, ki naj svoje sposobnosti sam uporablja v prid sebi in okolju. Prav zato je ta dota, ki jo otrok s študijem dobi od hiše, mnogo večja in pomembnejša od materialne (premoženje, blago i. dr.). Važno je torej, če in kako se bo ta denar obrestoval.

Pri tem ne smemo mimo dejanskih razmer, mimo dejstev, ki so tako vidna in čutna. Če študiramo za kruh, moral bo biti nekdo, ki bo naše sposobnosti vzel v službo, bilo to naše premoženje, kak drug zasebnik (posestnik obrtnik, industrijalec, trgovec) ali država.

Kako je ravno kar v tem pogledu, vidimo vsi. Gneča je vsepovsod. Živimo malone v docela novih razmerah, ki nas neprijetno presenečajo in režejo globoko v naše gospodarsko in tudi kulturno življenje. Saj imamo občutek, ko da bi stali na zmeteh.

(Dalje prihodnjič.)

Poravnajte pravočasno naročnino, da se vam pošiljatev lista ne uki ne!

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1933
ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine märke; — lunine spremembe; — poštne dolžbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke, za pobornice, kupne pogodbe in račune; — konsulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroskem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Južni Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odličnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani.

KMETJE! kupite pri trdkah,
katere nudijo v našem listu svoje blago

L. Mikuš Ljubljana, Mestni trg 15 dežniki

Na
malo!

Na
veliko!

Ustanovljeno
1839

Kakor onim kmetovalcem,
ki so kupili pri nas in so z blagom po lastnih izjavah nadvse zadovoljni, tako tudi vam ni treba v mesto, ker dobite v
drogeriji HAFNER

(Sp. Šiška) Celovška cesta št. 44
vsa zdravilna zelišča, redilna sredstva za dojenčke in živino, strupe za podgane, lisice in druge živali, preparate za uničevanje mrčesa, fini špirit, esence za likerje, ribje olje, obveze in sploh vse, kar potrebujete iz drogerije.

Pri nas se počutite kot doma, poslužimo Vas prijazno, s svežim blagom in cenel!

FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5

VELIKA ZALOGA

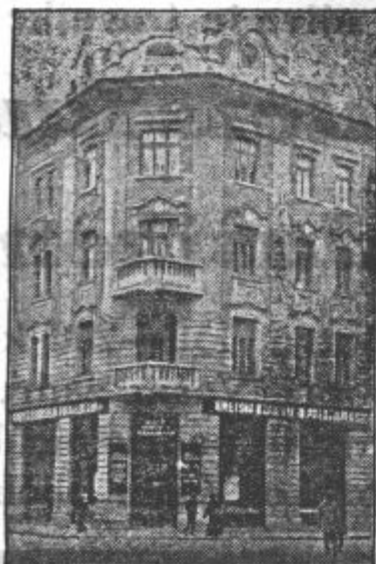
suknenega blaga za moške in ženske obleke. Lepa izbira svilenih
rut in različnih šerp

Krojači in šivilje, pišite po vzorci!

Zavarovalnica Rosija-Fonsier

Ljubljana, Komenskega 18
sprejme zastopnike
za vse kraje Slovenije

OGLASI v „Kmetem listu“
imajo siguren **USPEH!**

Kmeti dom v Ljubljani Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Račun pošt. hranil št. 14.257

Brzjavi: „KMETSKI DOM“

Telefon šte. 28-47

VLOGE na knjižice in tekoči račun
se obrestujejo po 5 1/2%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rento

Stanje vlog nad 35.000.000 dinarjev // Rezerve nad 900.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vlozke knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja.

POSJILA daje proti poročilu, na vključbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2,

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

Žganje naj- boljšega okusa

dobite če uporabljate priznane prvovrstne

bakrene kotle za žganjekuho

turdke:

Josip Olorepec
Ljubljana, Za Gradom št. 9
(ob koncu Strelške ulice)

Stalna zaloga, dolgoletne izkušnje,
nizke cene, za vsak kotel garancija

Brezobrestna
posojila
za odkup dolga, nakup
in zidavo podeljuje:
„KREDITNA ZADRUGA“
LJUBLJANA
Poštni predal 307.
Sprejme zastopnike!

VSAK

zaveden kmet
bi moral
čitati naš
list!

Apneni prah
vagonska dobava.
Apnenice
Mirko Weinberger
Zagorje ob Savi.

Pri nakupu zase in za družino
se Vam priporoča domače staro
podjetje

Janko Češnik
Ljubljana
Stritarjeva-Lingarjeva ulica.

Nudi Vam največjo izbiro modnega volnena-
ga in svilnatga blaga za ženske obleke. —
Pliš, žamet, rips za montelne. Pe-
rilni modni žamet in porhant. — Za moške
obleke črni in modni kamgarn, za ženske
suknje črno, sivo in modno blago. Loden za
lovske obleke in pelerine. Ogrinjalke, pleti,
rute, šerpe, svilnate, volnene, ženilaste. —
Domači izdelek prešitih odej. Konjske plahte
in ogrski zeleni koci.

Poštenost mojega podjetja je znana.

E K O N O M

**OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA
V LJUBLJANI**

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih
pridelkov, najfinejšo banaško in domačo
moko, koruzo, krmila, specerijsko blago
in ostale v to stroko spadajoče predmete

Velika zaloga vseh vrst
umetnih gnojil, modre
galice ter najboljšega
trboveljskega in split-
skega portland-cementa

Kolodvorska ulica števil. 7

TOPLE ODEJE

razpošilja v dobri ročni izdelavi
in jako poceni

TRGOVSKI DOM
Stermecki, Celje
št. 63

Odeje iz rdečega kotona 100 Din, klota 115 Din, klota s klotom 130 Din,
Tiger-odeje 27 Din, flanel-odeje 48 Din, volnene odeje 89 Din, konjske
odeje 52 Din.

Velika izbira v novem, velikem ilustriranem ceniku, katerega prejmete
na zahtevo zastoj!

Laneno olje in vse v
Firnež stroko
Emaljne in spadajoče
ostale lake blago ku-
Oljnate barve pite dobro,
Lanene tropine solidno in
po zmer-
nih cenah
pri

MEDIĆ-ZANKL
D. Z. O. Z.

Tovarne olja, firneža, laka in barv
LJUBLJANA - MEDVODE - DOMŽALE
Ekspozitura Beograd
Podružnica: Maribor, Novi Sad. Lastnik: Franjo Medić

Manufakturna veletrgovina
na veliko

FRAN HREHORIČ

Ljubljana, Dunajska cesta 28

se priporoča cenj. trgovcem pri nakupu blaga

Zmerne cene!

Postrežba točna!

**V Sloveniji pridelamo
sena in žita premalo**

Temu se da odpomoči!

Gnojite sedaj v jeseni njive in travnike z

Nitrofoskalom-Ruše

in

apnenim dušikom

Na 1 k. jutro 150—200 kg.
Naročajte pri Vaših zadru-
gah, Kmetijskih podružnicah,
oziroma preko Vaših občin.

